

DRUŠTVENO, PROFESIONALNO I CRKVENO DOSTOJANSTVO VJEROUČITELJA

FORUM ERELGUNE*
Apartado de Correos n° 3
48530 Ortuella
Španjolska

Primljeno:
15. 4. 2012.

Prethodno
priopćenje

UDK
371.15:268

Sažetak

Živimo u svijetu u kojem se uočava opća kriza profesionalnog vrednovanja nastavnika općenito: njihov se rad ne vrednuje na odgovarajući način. Vjeroučitelji osjećaju potrebu da budu društveno, profesionalno i crkveno priznati. Nedovoljno profesionalno priznavanje očituje se i kao niža plaća i kao drugačiji pristup prema vjeroučiteljima na poslu. Na crkvenom području osim pojedinih izjava i podjele kanonskog mandata, važno je vrednovanje vjeroučiteljeva rada i područje njegova angažiranja u sindikatima. Vjeroučitelji, koji imaju istu razinu obrazovanja kao i ostali nastavnici, svojim djelovanjem i podučavanjem pridonose odgoju i obrazovanju u pozitivnim vrijednostima te cjelovitom odgoju i obrazovanju učenika. Forum Erelgune podržava konfesionalno opredjeljenje školskog vjeronauka. Svojim djelovanjem, Forum Erelgune će i nadalje nastojati podržavati specifičan doprinos vjeroučitelja na društvenom, profesionalnom i crkvenom području.

Ključne riječi: vjeroučitelj, društveno dostojanstvo, profesionalnost, crkvenost

Danas se uočava kriza stručnog vrednovanja nastavnika općenito. Njihov se rad ne vrednuje na primjeren način. Netko stoga tvrdi da nije sposoban za svoju profesiju jer ona nije stručno i društveno vrednovana i priznata. Dobro prihvaćanje vjeroučitelja kao osoba i kao kolektiva pomaže kod ostvarivanja bolje obrazovne prakse. To se događa u svim profesijama pa i vjeroučiteljima, koji kao i ostali trebaju društveno, profesionalno i crkveno priznanje. Tu nije riječ o službenim izjavama, a još manje o nekoj posebnoj zaštiti, nego o priznanju.

Unatoč određenim poteškoćama, društveno priznanje vjeroučitelja nije isto kao i kad je riječ o medicinskim sestrama ili liječnicima ili o osobama koje spašavaju

život, ali je to vjerojatno prihvatljiva činjenica. Ne postoji niže vrednovanje vjeroučitelja kao osoba od drugih članova obrazovne zajednice. I kad se napada vjeronauk kao predmet naglašava se kako se poštivaju osobe, premda nažalost ima iznimaka te neke osobe vrlo loše prolaze.

Vrlo vjerojatno se mora priznati da je profesionalno priznanje mnogo manje. Ponekad se vjeroučitelje smješta na najnižu ljestvicu nastavničke hijerarhije, i premda je zakonodavstvo još uvijek vrlo dvosmisleno, raspravlja se mogu li vjeroučitelji vrši-

* J. Serna Andrés je na ovogodišnjem zasjedanju Eufresa u Guadarrami pročitao ovaj tekst koji je zapravo stajalište Foruma Erelgune iz Bilbao o vjeroučiteljima. (*nap. Uredništva*)

ti službe u upravnim tijelima kao i ostali nastavnici, iako vjeroučitelji imaju jednaku stručnu spremu kao i ostali nastavnici. Nastavnici u osnovnim školama bili su posljednjih godina u lošijem položaju s obzirom na plaće i odnos prema njihovom radu, a to ukazuje na pomanjkanje priznanja njihove stručnosti.

I priznanje na crkvenoj strani je znakovito. Vjerojatno to priznanje nije samo na deklarativnoj razini. Nužno je da u crkvenim pristupima vjeroučiteljski kolektiv osjeti kako mu se pristupa kao odraslim i zrelim ljudima, i to ne samo zbog primljenoga poslanja ili zbog izraženog vrednovanja njihova posla, nego i s obzirom na sindikalne zadaće, kojima je svrha raditi za dostojanstvo radnika s gledišta jednakosti i pravde među članovima kolektiva i, naravno, s obzirom na šire crkveno zajedništvo i u javnoj i u privatnoj školi.

Premda situacija nikad nije bila idilična, u posljednje je vrijeme sve veći pritisak s društvenog i profesionalnog gledišta, kao i s obzirom na crkveno stajalište, da bi se katolički vjeronauk trebao izdvojiti iz obrazovnog sustava. Neke udruge, koje se pokušavaju predstaviti kao predstavnice svih vrsta javnih škola koristeći pritom javne medije, nastoje dovesti u pitanje nešto što je već prihvaćeno u postojećim zakonima. Tako se dovelo u pitanje i obrazovanje i zvanje vjeroučitelja, dovodeći u pitanje njihovu prisutnost u obrazovnom sustavu, uz prijedloge da ih se izdvoji u izvanškolske aktivnosti. Dovedena je u pitanje njihova prisutnost s obzirom na prisutnost Crkve i religije u javnom prostoru uz isticanje zahtjeva za laičkom školom, koju se ne shvaća kao pluralističku i nekonfesionalnu, nego kao školu iz koje je isključeno sve religijsko.

Stoga je važno poraditi na novom poticaju društvenoga, profesionalnoga i crkvenoga priznavanja vjeroučitelja.

Razina formacije vjeroučitelja jednaka je ostalim profesionalnim zaposlenicima na području obrazovanja: licencijati i bakalareat iz teologije, religijskih znanosti, drugi licencijati, magisteriji, tečajevi trajne formacije koje organiziraju biskupijski katehetski uredi i sve ono što se odnosi na pedagošku formaciju, posebice u trenucima prilagodbe za novu paradigmu posla po kompetencijama i za digitalna pomagala koja se instaliraju u svim centrima.

Posao vjeroučitelja danas predstavlja poseban doprinos povezan s odgojem i obrazovanjem za pozitivne vrednote, što je osobito potrebno u ovim trenucima našega društva. Stoga nastojimo braniti cjelovito obrazovanje koje obuhvaća sve dimenzije osobe, uključivši i religioznu. Zalažemo se za to da religija, njezino viđenje svijeta i njegovih vrednota budu uključeni u školski kurikulum na normalan način. Drugim riječima, da vjeronauk bude u potpunosti sastavni dio kurikulskog područja kao i ostali školski predmeti, a ne predmet koji je nametnut međunarodnim ugovorima ili sporazumima o suradnji s religijskim konfesijama.

U raznim aktivnostima u kojima smo u posljednje vrijeme sudjelovali i dalje nastavljamo podupirati potrebu konfesionalnog vjeronauka. Alternative mogu biti različite: etika, povijest i kultura religija, svjetonazori i religijska činjenica itd. Ono što ne odobravamo je religijska nepismenost, što neki podupiru kako bi ono što je povezano s religijom bilo ograničeno na privatno područje, a sve to u ime tzv. laičke i napredne škole. Jednako tako se zalažemo i za nekonfesionalnu školu, u kojoj može biti religijske nastave, a ujedno i za naprednu školu, odnosno školu u kojoj se napredak čovječanstva definira po etičkom smislu koji se pridaje tehnološkom napretku i angažmanu društvenih organizacija.

U posljednje se vrijeme rasprava usmjerava prema preispitivanju službe vjeroučitelja u školi i u društvu. Naš Forum želi ponovno istaknuti ulogu vjeroučitelja kao odgovornog odgajatelja i nastavnika koji nastoji pridonijeti istinskom cjelovitom obrazovanju.

Ujedno želimo pridonijeti ponovnom vrednovanju vjeroučitelja na društvenom, profesionalnom i crkvenom području.

Doprinos vjeroučitelja uvelike nadilazi predmet vjeronauka. Vjeroučitelj dovršava svoj dan nastavničkim aktivnostima, potiče projekte odgoja u vrednotama, potpomaže poneke centre pojačanjem u ljudstvu, što je vrednovano posebice za neke centre.

Poznato nam je da se vjeroučitelji na društvenom, profesionalnom i crkvenom području susreću s mnogo širim okruženjem uronjeni u razne religijske konfesije i u jednu te istu religiju. Međutim, moramo nastojati i dalje graditi mostove sa svim onim osobama dobre volje koje su usmjerene u istome pravcu. Jednako tako valja nastojati postići minimalni dogovor oko onoga u čemu se izvyješća i moralna poi-

manja religija slažu sa sveopćom etikom koja se primjenjuje u obrazovnim centrima. Stoga je u školama nužno postići definitivni ili barem trajan sporazum zahvaljujući kojemu se to neće neprekidno iznova dovoditi u pitanje niti će ovisiti isključivo o trenutnoj vladi. Jednako kao što je nužan trajni školski dogovor, nužan je i najmanji dogovor, kao što se to čini praktički u cijeloj Europi.

Fundamentalizam i religijska nepismenost temelje se na slabom poznavanju vlastite i drugih religija. Kako bi u svijetu vladao mir, valja postići mir među religijama i to onim religijama koje su postale svjesne da ima puno više onoga što nas povezuje od onoga što nas razdvaja. Isto se događa i sa svim ljudima dobre volje, kao i s ovom skupinom vjeroučitelja.

Sada kad se u nekim područjima, kao što je naše, napredovalo u osiguravanju dostojanstva religijskoj zajednici, valja biti optimist i vidjeti ono što je pozitivno, kako bismo kao vjernici bili mnogo dosljedniji u djelotvornoj kršćanskoj ljubavi, ali zato moramo uvijek dopustiti da nas vodi kršćanska nada.